

Мені прикро писати стандартне «та інші», але мушу, бо інакше цей ряд віршів, які мені хочеться перечитувати, займе цілий абзац.

Ці вірші - прості за формою і вічні у змісті. Й ніколи не банальні. Бо перед нами ніжне і нерозтрачене почуття, яке сьогодні видається багатьом архаїкою і несерйозним, яке нібито вимагає іншої мови. Сергій все це прекрасно розуміє і як справжній поет має свою відповідь:

*Наше життя - боротьба з срібняками:
Тридцять... Ще тридцять... - на кожному кроці...
Хто я між вами? Хто ви між нами?
Знову піщинка кулею в оці!*

У мене навіть виникло запитання до Сергія Дзюби під час читання його збірки: чи не боїться він так пристрасно і віддано любити у час нелюбові? Але це риторичне запитання й воно стосується не так Сергія, як нас із вами...

Хоча не обійшлося у цій збірці від певних повторів (формальних, змістових, пошукових) і наслідувань. Я маю на увазі цикл «Про людей та янголів». Тут є багато вдалих змістових і формальних парадоксів. Хоча безперечним тут є вплив поезії Василя Слпачука. Це ж саме стосується циклів «Чекаю тебе з роботи, як із війни», «Про тебе», «Кохання з русалкою (техніка безпеки)», «Між нами, привидами», «Жіноча логіка».

І справа не в тому, що мовляв, нічого немає страшного в запозиченні форми, - зрештою, і в Слпачука вона взята із китайського та японського середньовічного поетичного досвіду. Але Слпачук орнаментував цю форму, надав їй виразного індивідуального забарвлення і колориту. Повторення цієї практики знеособлює, як мені видається, індивідуальність мовну, стирає відмінності стилеві, інтонаційні. Тому цією формою не треба зловживати. Так мені здається.

Не зовсім вдалим з формального і змістового боку є цикл «Болить від любові фантомна моя половина! Поемки», за винятком кількох віршів: «Є інший світ ...», «Бринить цвіркун - знавець тасмних мов...», «Це - тільки шах і рана - не суттєва ...», «Ти давно не поїхала в місто своїх буквин...». Невдалими є через сюжетний побутовізм і відсутність сюжетної інтриги.

Але я би все-таки хотів говорити не про недоліки. Зрештою, всі ці мої претензії є такими умовними і дрібними на тлі великої і вічної історії любові. Сергій Дзюба із тих авторів, які пишуть одну велику книгу кохання. І у цьому відчутті, у цьому захопленні, у цьому обожненні Жінки Сергій Дзюба є, безперечно, продовжувачем великої європейської поетичної традиції, розпочатої Петраркою, і яка не закінчиться доти, поки бодай єдиний на землі Чоловік не соромитиметься публічно признатися Жінці у коханні. Поки він вмітиме дивуватися красі й відчуватиме смертельну ніжність її ран:

*Бринить цвіркун - знавець тасмних мов,
Тримає душу, наче парасоло, -
Я й завтра б до бабусі вже пішов -
Померти б від краси, а не від болю!*

Лютий 2007

м.Івано-Франківськ

Сергій ДЗЮБА

ВІРШІ НА СПАЛЕНОМУ ПАПЕРІ

Кулаковська І. Скіфія Висохлих Сліз. - Ніжин: Аспект-Поліграф, 2006.

*«Можливо, я жила до нової ери
Гочерети були моїм волоссям», -*
стверджує молода письменниця Ірина Кулаковська. І має рацію. Спілкуючись із нею, у мене мимоволі нерідко виникає підозра: а чи не реінкарнувалася часом Іра сюди

з якогось зовсім ірреального тридев'ятого царства-тридесятого королівства? Вона - надивовижу чужа ХХ століття (я вже не кажу про ХХІ, гамівна сорочка якого не спроможна впоратися з її бентежною душею, що ніби живе в позачасі). Навіть у такому аж ніяк не похмурому, а навпаки - романтично комфортному для багатьох сучасних поеток середньовіччі, пані Кулаковську, швидше за все, з ентузіазмом спалили б на вогнищі - як відьму, старанно підкладаючи якомога більше хмизу - про всяк випадок...

«Кленове листя, ніби крила кажана...», «Я не знала, що сніг - просто біла пожежа...», «Дивіться, демони геть білі і прозорі. У них є німби і в сутанах мерзнуть душі...» - ось така ересь.

А ще вона «захлинається світлом вчорашнього місяця» і без проблем вираховує янголів, які співають у переході. Її тиша - із запахом суніці та кольором оливи. Вона - вишукано несучасна та відчайдушно безпорадна:

*Грудка старого снігу безкомпромісно тане.
То є демісезоння паданок, пелюсток.
Тільки ви обережно, не розчавили б, пане,
Полісамотню зірку, зібгану у листок.*

Навіть осінь, яку обожають поетки, для пані Ірини - суєтна, бо нагадує... мітинг. Зате в її місяця - обов'язково обличчя фотомоделі. Ще б пак! Ірина Кулаковська - максималістка. Вона прагне всього і одразу та ще й найвищого гатунку. І не розмінюватиметься на дрібні торги, коли йдеться про справжні почуття - кохання чи ненависть:

*Торкніться клавіші - буду грішна:
Без компромісів, звичок, мір.
Я відцеміла, збігла, вийшла,
Як віри на спалений папір.*

Вона може заснути... на вашій спині чи відкоркувати для вас сонце - звісно, під настрій. Вона - трішки Жорж і трішки Санд. Ексцентричний дядечко Фрейд, котрий уперто визирає з-під бинтів торішнього листя. Комета Галлея, якій тісно у цьому всесвіті, а в інший чкурнути вона поки що не може. А ще - дівчина-пілігрим, готова скільки завгодно блукати навіть догори дригом заради неймовірних знахідок.

*Можливо, у річищі висохлих сліз
Шукатиму Скіфію - прихисток часу,
Притулок опальних богів і царівен,
Загрузлих в історії, ніби в пісках.
... А баби в степу - то німі ярославни...
... І я голосила. Мечі і кургани
З пророцтвом житом прийдешнього в лоні
Тягнулись повільно обабіч дороги,
Немов кіноплівка. Однакові кадри.
Можливо, лиш вітер - одвічний і мудрий -
Чатує мій спокій, розсипаний в травах,
Чатує твій дім, запорошений світлом,
На березі Скіфії Висохлих Сліз.*

Вечір набуває кольору індиго. Оживають жовті янголи свічок. Тиша розламується чеканням навіпл. І пані Кулаковська чаклує над деревом за обрієм зливи.

*Витинанки долонь - безпорадно німі.
Жовтий палець ворожки читає з їх тіла
Напівстоптану тугу за світом, крильми,
Напівзірвану квітку, що геть облетіла.*

*Білий сон, біла ніжність гітторових хмар -
Вічний каттур смирення чи дотик фіранки?
Коли віск розтає і вмирає Ікар,
Я маюю дерева, пророслі у ранки.*

На губах - краплинка моря. І присмерк обморожених калин. Небо ностальгії - паперове, але таке живе і пристрасне!

*Я малюю у кронах сліні громовиці,
Випадкові сліди в срібнім дзеркалі диму.
І в клубку заблукалих промінчиків глищі
Все шукаю твій голос, вкарбований в риму.*

Ірина - поетка, яка гуляє сама по собі. Вона - некерована і несподівана, мов дощ, який обдурив синоптиків. Пані Кулаковська уважно слухає, однак все робить по-своєму. Сьогодні вона - витончена естетка, котра філігранно користується всіма столовими приборами і здатна чарівно зашарітися, якщо ви мимоволі переплутаєте ніж із виделкою. А завтра Іра спокійнісінько гасатиме по дахах босоніж і, разом з якимсь «відмороженим» прибульцем, апетитно смажитиме дощ, ніби м'ясо акули. Завтра від її дикунської енергії зупиниться годинник на міській вежі. І найлютіший сіроманець втікати, підібгавши хвіст. А сьогодні вона - спокійна та зосереджена, мов буддійський чернець. Треба встигнути - до ранку намалювати своє нове місто, доки воно не зникло крізь жалозі неонових світань.

*У намальованому місці сутеніс.
Гойдає вітер зламаних гуаш.
П'янка надія - дівчинка-повія -
Збиральний образ стомлених Наташ.*

*Хрестоматійно бути - чи отрути
І країноці: з вокзалу в монастир.
У намальованому місці не забути,
Як відчуття зібгалися в папір.*

*Розкішне сонце охристо розмито.
Блукаю між мазками. Дивний збіг:
Сьогодні я святкую справжнє літо
У намальованому місті випав сніг.*

Ірина Кулаковська - і швець, і жнець, і на дуді грець: вона однаково вправно пише римовані та білі вірші, сонети і верлібри, хоку, танку та катрени, а ще - акровірші, поезію в прозі, пародії...

Разом із чудовою чернігівською співачкою та композитором Мариною Гончаренко вона витворила цикл пісень: «Намальоване місто», «Пливла шалено мокра ніч», «Все шукала принца, та зустрівся троль», «Ви сідали в авто», «Вам снився дощ»... - блюз, джаз, рок, романс...

«Скіфія Висохлих Сліз» - перша книга Ірини. Але язик не повертається назвати її дебютом. Як на мене, на овиді української літератури з'явилася нова планета. Хай поки що невелика і не така яскрава. Проте цілком самодостатня. Планета, яка здатна перетворитися на зірку.

